

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

8 март 2018 година *

„Преюдициално запитване — Интелектуална и индустриална собственост — Регламент (ЕО) № 6/2002 — Промислен дизайн на Общността — Член 8, параграф 1 — Особенности на видимия външен вид на продукт, които са наложени изключително от техническата му функция — Критерии за преценка — Наличие на алтернативни промишлени дизайни — Вземане предвид на гледната точка на „обективен наблюдател“

По дело C-395/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд Дюселдорф, Германия) с акт от 7 юли 2016 г., постъпил в Съда на 15 юли 2016 г., в рамките на производство по дело

DOCERAM GmbH

срещу

CeramTec GmbH,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, К. Lenaerts, председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от втори състав, А. Rosas, С. Toader и Е. Jarašiūnas (докладчик), съдии,

генерален адвокат: Н. Saugmandsgaard Øe,

секретар: М. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 29 юни 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за DOCERAM GmbH, от М. Bergermann, Rechtsanwalt, и Р. Rättsch, Patentanwalt,
- за CeramTec GmbH, от М. А. Mittelstein и А. Bothe, Rechtsanwälte,
- за гръцкото правителство, от G. Alexaki, в качеството на представител,
- за правителството на Обединеното кралство, от J. Kraehling и G. Brown, в качеството на представители, подпомагани от В. Nicholson, barrister,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от J. Samnadda и T. Scharf, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 19 октомври 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността (ОВ L 3, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 33, стр. 70).
- 2 Запитването е отправено във връзка със спор между Doceram GmbH и CeramTec GmbH относно нарушение на промишлени дизайни на Общността.

Правна уредба

- 3 Съображения 5, 7 и 10 от Регламент № 6/2002 гласят:

„(5) [Н]алага [се] създаването на промишлен дизайн на Общността, пряко приложим във всяка държава членка, тъй като само по този начин е възможно, с представянето на единна заявка пред Служба за хармонизация във вътрешния пазар ([...] марки и [...] дизайн[и]), да се получи закрила на промишлен дизайн за една единна територия, включваща всички държави членки, съгласно единна процедура и по силата на един закон.

[...]

(7) Една засилена закрила на промишлен[ата естетика] би имала [за] резултат не само [да насърчи] приноса на отделните автори на промишлени дизайни към общото превъзходство [на] Общността в тази област, но и [да благоприятства] иновацията и развитието на нови[...] продукти и инвестирането в тяхното производство.

[...]

(10) Технологичната иновация не следва да бъде възпрепятствана от предоставянето на закрила на промишлен дизайн на особеностите, обусловени изключително от техническа функция. Разбираемо е, че от това не произтича, че даден дизайн трябва да има естетическо качество. Същото се отнася и за взаимозаменяемите функции на продукти от различни производства, т.е. това не би трябвало да попречи на разширяване на закрилата върху дизайни на механичните връзки. Поради това, особеностите на един дизайн, които са изключени от закрила поради тези причини, не трябва да се вземат предвид, при оценката на това дали други особености на този дизайн отговарят на изискванията за закрила“.

- 4 Член 3 от споменатия регламент гласи:

„По смисъла на настоящия регламент:

а) „промишлен дизайн“ е видимият външен вид на целия продукт или на част от него, определен, по-специално, от особеностите на линиите, контурите, цветовете, формата, строежа и/или материалите на самия продукт и/или орнаментите му;

б) „продукт“ е всяко промишлено или занаятчийско изделие, включително, между другото, части, предназначени за сглобяване в съставен продукт, опаковка, оформление, графични символи или печатни шрифтове, с изключение на компютърни програми;

[...]“.

5 Член 4 от Регламент № 6/2002 е озаглавен „Условия на закрила“ и в параграф 1 предвижда:

„Закрилата на промишлен дизайн чрез промишления дизайн на Общността се осигурява в зависимост от това, доколко той е нов и оригинален“.

6 Член 5 от споменатия регламент е озаглавен „Новост“ и гласи:

„1. Промисленият дизайн се счита за нов, ако липсва идентичен промишлен дизайн, който е общодостъпен [...]

[...]

2. Промислените дизайните се считат за идентични, когато техните особености се различават само в несъществени детайли“.

7 Член 6 от Регламент № 6/2002 е озаглавен „Оригиналност“ и гласи:

„1. Промисленият дизайн се счита за оригинален, ако общото впечатление, което създава у информирания потребител, се различава от това, което създава върху такъв потребител всеки друг промишлен дизайн, който е разгласен публично [...]

[...]“.

8 Член 8, параграф 1 от споменатия регламент гласи:

„Промисленият дизайн на Общността не предоставя права върху особеностите на [видимия външен вид на] продукт, които са наложени изключително от техническата му функция“.

9 Член 10, параграф 1 от същия регламент гласи:

„Обхватът на закрилата, предоставяна от промишления дизайн на Общността, се разпростира върху всеки промишлен дизайн, който не създава у информирания потребител различно цялостно възприятие“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

10 DOCERAM е дружество, което произвежда технически керамични компоненти. То доставя по-специално щифтове за центроване при заваряване за автомобилната промишленост, производството на текстилни машини и машиностроенето. Притежател е на няколко регистрирани промишлени дизайна на Общността за щифтове за центроване при заваряване в три различни геометрични форми, всяка от които се произвежда в шест различни вида.

11 Освен това CeramТес произвежда и търгува с щифтове за центроване във варианти като закриляните от промишлени дизайни на DOCERAM.

- 12 Тъй като счита, че промишлените дизайни на Общността, които притежава, са нарушени, DOCERAM предявява пред Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф, Германия) иск за преустановяване на нарушението на CeramTec, което пък на свой ред предявява насрещен иск за обявяване на спорните промишлени дизайни за недействителни, с мотива че особеностите на видимия им външен вид са наложени изключително от техническата им функция.
- 13 Landgericht Düsseldorf (Областен съд Дюселдорф) отхвърля иска на DOCERAM и обявява спорните промишлени дизайни за недействителни, на основание че съгласно член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 не подлежат на закрила.
- 14 DOCERAM обжалва решението пред Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд Дюселдорф, Германия). Тази юрисдикция по-конкретно отбелязва, от една страна, че разглежданите промишлени дизайни са нови и оригинални, а от друга страна, че за съответните цифрове за центроване съществуват алтернативни промишлени дизайни, които не се ползват от закрила като промишлени дизайни на Общността. Поради това според същата юрисдикция се налага да се установи дали от наличието на такива алтернативни промишлени дизайни може да се заключи, че съответните особености на видимия външен вид на споменатите продукти не попадат в приложното поле на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, или пък следва да се провери дали техническата функция е единственият определящ за споменатите особености фактор.
- 15 Споменатата юрисдикция отбелязва, че в съдебната практика и доктрината могат да се установят различни подходи по въпроса. Според някои от тях единственият критерий за прилагане на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 е наличието на алтернативни промишлени дизайни, позволяващи да се изпълнява същата техническа функция, тъй като това показва, че разглежданият промишлен дизайн не е наложен изключително от техническата му функция по смисъла на същата разпоредба. Според обратната теза споменатата разпоредба е приложима в случаите, когато различните особености на видимия външен вид на продукта се определят единствено от необходимостта от разработване на техническо решение, а естетическите съображения нямат никакво значение. В такива случаи следователно няма никаква творческа дейност, която да заслужава закрила по правото в областта на промишления дизайн.
- 16 При тези обстоятелства Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд Дюселдорф) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Налице ли е техническа обусловеност, която изключва закрилата на промишления дизайн по смисъла на член 8, параграф 1 от Регламент [№ 6/2002], и в случая, когато творческият принос към видимия външен вид няма никакво значение за продуктивния дизайн, а единственият определящ фактор за дизайна е (техническата) функционалност?
- 2) Ако Съдът отговори утвърдително на първия въпрос: [о]т каква гледна точка следва да се прецени дали отделните структурни характеристики на един продукт са били избрани само от съображения за функционалност? От значение ли е погледът на „обективен наблюдател“ и ако да, как следва да се дефинира той?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 17 С първия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че за да се прецени дали особеностите на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция, решаващо е наличието на алтернативни промишлени дизайни, или пък следва да се установи дали тази функция е единственият определящ за особеностите фактор.
- 18 Член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 предвижда, че промишлен дизайн на Общността не предоставя права върху особеностите на видимия външен вид на продукт, които са наложени изключително от техническата му функция.
- 19 Как следва да се разбира изразът „особеностите на [видимия външен вид на] продукт, които са наложени изключително от техническата му функция“, не се уточнява нито в член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, нито в останалите разпоредби от този регламент, нито дори в Директива 98/71/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 13 октомври 1998 година относно правната защита на индустриални дизайни (ОВ L 289, 1998 г., стр. 28; Специално издание на български език 2007 г., глава 13, том 24, стр. 106), въз основа на която, както отбелязва и генералният адвокат в точка 36 от заключението си, е формулирано съдържанието на споменатия член 8, параграф 1. В регламента и директивата не се съдържа и препращане към националните правни системи, приложимо за целите на определяне на значението на споменатия текст.
- 20 Съгласно постоянната практика на Съда от изискването за еднакво прилагане на правото на Съюза следва, че доколкото текстът на разпоредба от правото на Съюза не съдържа препращане към правото на държавите членки по отношение на определено понятие, същото трябва да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, при което да се отчита не само съдържанието, но и контекстът на разпоредбата и целта, преследвана с правната уредба, от която тя е част (решения от 19 юли 2012 г., А, С-33/11, EU:C:2012:482, т. 27 и от 7 септември 2017 г., Schottelius, C-247/16, EU:C:2017:638, т. 31 и цитираната съдебна практика).
- 21 Ето защо изразът „особеностите на [видимия външен вид на] продукт, които са наложени изключително от техническата му функция“ обозначава самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да се тълкува еднакво във всички държави членки.
- 22 Най-напред, що се отнася до текста на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, следва да се констатира, че тъй като не е дефиниран, споменатият израз не установява какъвто и да било критерий за това как следва да се прецени дали съответните особености на видимия външен вид на даден продукт са наложени изключително от техническата му функция. Ето защо нито от споменатата разпоредба, нито от която и да било друга разпоредба от този регламент следва, че наличието на алтернативни промишлени дизайни, позволяващи да се изпълнява същата техническа функция като на съответния продукт, би могло да е единственият критерий за установяване на приложимостта на споменатия член.
- 23 По-нататък, що се отнася до контекста на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, следва да се отбележи, че същият се съдържа в озаглавения „Изисквания за закрила“ раздел 1 от дял II от регламента и урежда положение, при което промишленият дизайн на Общността не предоставя закрила на особеностите на видимия външен вид на продукт, които са наложени изключително от техническата му функция. Съгласно съображение 10 от същия регламент от изключването на закрилата при посоченото положение не следва, че промишленият дизайн трябва да има

естетическо качество. Ето защо, както отбелязва и генералният адвокат в точка 27 от заключението си, видимият външен вид на съответния продукт не е необходимо да има естетически аспект, за да може да се ползва от закрила по силата на регламента.

- 24 При все това обаче член 3, буква а) от Регламент № 6/2002 определя понятието „промишлен дизайн“ като видимия външен вид на целия продукт или на част от него, определен по-специално от особеностите на линиите, контурите, цветовете, формата, строежа и/или материалите на самия продукт и/или орнаментите му. Освен това член 6, параграф 1 от същия регламент, който член се отнася до оригиналността на промишления дизайн, представляваща едно от условията за закрилата, и член 10, параграф 1 от същия регламент, който член пък се отнася до обхвата на закрилата, се позовават съответно на „общото впечатление“ и на „цялостното възприятие“, което промишленият дизайн създава у информирания потребител.
- 25 Следователно в рамките на системата, установена с Регламент № 6/2002, видимият външен вид представлява определящият елемент на промишления дизайн (решение от 21 септември 2017 г., *Easy Sanitary Solutions* и *EUIPO/Group Nivelles*, C-361/15 P и C-405/15 P, EU:C:2017:720, т. 62).
- 26 Тази констатация обаче подкрепя тълкуване на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 в смисъл, че разпоредбата му изключва закрила по регламента в случаите, когато необходимостта съответният продукт да изпълнява определена техническа функция, е единственият фактор, определил избора на автора на дадена особеност на видимия външен вид на продукта, докато съображения от различно естество, и в частност такива, свързани с визуалния аспект на продукта, не са играли никаква роля при избора на тази особеност.
- 27 Такова тълкуване на споменатата разпоредба се подкрепя в крайна сметка и от преследваната с Регламент № 6/2002 цел.
- 28 Всъщност, видно от неговите съображения 5 и 7, регламентът цели да създаде промишлен дизайн на Общността, който да е пряко приложим във всяка държава членка и да получи закрила за една единна територия, включваща всички държави членки, както и да благоприятства иновацията, развитието на нови продукти и инвестирането в тяхното производство чрез предоставяне на засилена закрила на промишлената естетика.
- 29 Член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, разглеждан във връзка със съображение 10 от същия регламент, цели по-специално да не се допуска възпрепятстване на технологичните иновации със закрила на особености на видимия външен вид, които са наложени изключително от техническата функция на продукта.
- 30 Както обаче генералният адвокат посочва в точки 40 и 41 от заключението си, ако самото наличие на алтернативни промишлени дизайни, позволяващи да се изпълнява същата функция като на съответния продукт, се приеме за достатъчно, за да се отхвърли приложимостта на член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002, не би могло да се изключи възможността икономически оператор да регистрира като промишлен дизайн на Общността множество подлежащи на разработване форми на продукт с особености на видимия външен вид, които са наложени изключително от техническата му функция. Това би позволило на такъв оператор да се ползва по отношение на такъв продукт от закрила, която на практика е изключителна и е равностойна на закрила с патент, без обаче да трябва същият да е изпълнил условията за получаването на такъв патент, и би могло да възпрепятства предлагането от конкурентите на продукти с определени функционални особености или да ограничи възможните технически решения и по този начин да лиши от полезно действие споменатия член 8, параграф 1.
- 31 С оглед на изложеното следва да се заключи, че член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 изключва предоставянето на закрила с промишлен дизайн на Общността на особености на видимия външен вид на продукт, когато никакви съображения, които по естеството си нямат

отношение към необходимостта продуктът да изпълнява техническата си функция и които са свързани в частност с визуалния му аспект, не са играли роля при избора на тези особености, дори и да съществуват други промишлени дизайни, позволяващи да се изпълни същата функция.

- 32 Следователно на първия въпрос следва да се отговори, че член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че, за да се прецени дали особеностите на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция, следва да се установи дали тази функция е единственият определящ за особеностите фактор, като в това отношение наличието на алтернативни промишлени дизайни не е решаващо.

По втория въпрос

- 33 С втория въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че за да се определи дали съответните особености на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция, следва да се изхожда от възприемането от страна на „обективен наблюдател“.
- 34 В това отношение следва да се отбележи, че Регламент № 6/2002 не уточнява как да се прецени дали съответните особености на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция.
- 35 Освен това, за разлика от член 6, параграф 1 и член 10, параграф 1 от Регламент № 6/2002, в които разпоредби изрично се предвижда, че необходимата за целите на прилагането им преценка се основава на общото впечатление, което съответният промишлен дизайн създава у „информирания потребител“, в член 8, параграф 1 от същия регламент по никакъв начин не се изисква за целите на прилагането му да се взема предвид възприемането от страна на „обективен наблюдател“.
- 36 В този контекст, като се има предвид преследваната от Регламент № 6/2002 цел, посочена в точка 28 от настоящото решение, за създаване на промишлен дизайн на Общността, който да е пряко приложим и закриян във всички държави членки, националният съд трябва, за да установи дали съответните особености на видимия външен вид на продукт попадат в приложното поле на член 8, параграф 1 от същия регламент, да отчете всички релевантни и обективни обстоятелства за всеки конкретен случай.
- 37 Както по същество отбеляза генералният адвокат в точки 66 и 67 от заключението си, преценката трябва по-специално да се извърши с оглед на конкретния промишлен дизайн, обективните обстоятелства, разкриващи водещите мотиви за избора на особеностите на видимия външен вид на съответния продукт, данните за използването му или пък за наличието на алтернативни промишлени дизайни, позволяващи да се изпълнява същата техническа функция, доколкото за тези обстоятелства, данни или наличие са представени достоверни доказателства.
- 38 С оглед на изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че за да определи дали съответните особености на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция по смисъла на тази разпоредба, националният съд следва да взема предвид всички обективни и релевантни за всеки конкретен случай обстоятелства. В това отношение не следва да се изхожда от възприемането от страна на „обективен наблюдател“.

По съдебните разноси

- 39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

- 1) Член 8, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 6/2002 на Съвета от 12 декември 2001 година относно промишления дизайн на Общността трябва да се тълкува в смисъл, че за да се прецени дали особеностите на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция, следва да се установи дали тази функция е единственият определящ за особеностите фактор, като в това отношение наличието на алтернативни промишлени дизайни не е решаващо.
- 2) Член 8, параграф 1 от Регламент № 6/2002 трябва да се тълкува в смисъл, че за да определи дали съответните особености на видимия външен вид на продукт са наложени изключително от техническата му функция по смисъла на тази разпоредба, националният съд следва да взема предвид всички обективни и релевантни за всеки конкретен случай обстоятелства. В това отношение не следва да се изхожда от възприемането от страна на „обективен наблюдател“.

Подписи